

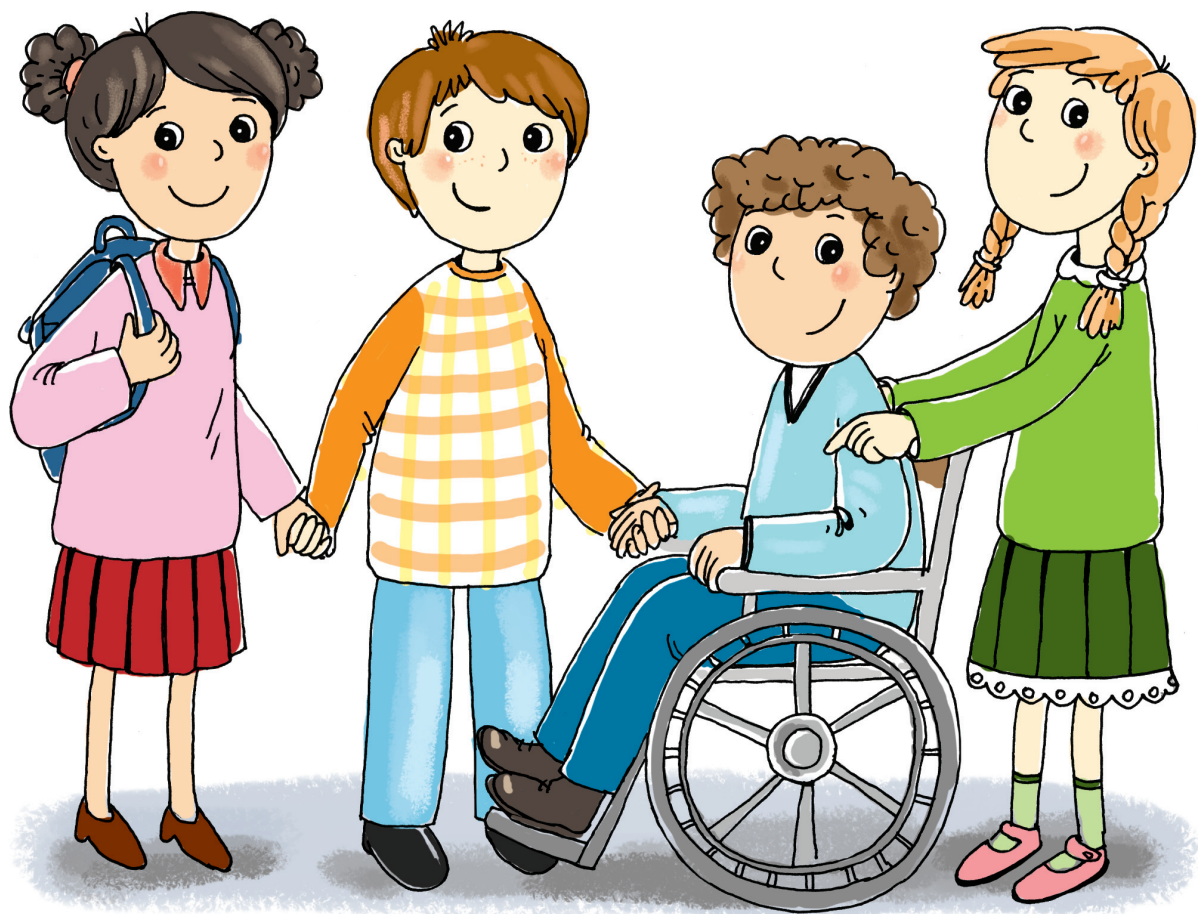

KEYSTONE
HUMAN SERVICES INTERNATIONAL
MOLDOVA ASSOCIATION

PUNTE CĂTRE ÎNȚELEGERE

Educație, Toleranță, Acceptare

(suport didactic pentru profesori)

Punte către înțelegere

Educație, Toleranță, Acceptare

(suport didactic pentru profesori)

Chișinău, 2012

Acest suport didactic este elaborat în cadrul proiectului “Combaterea discriminării persoanelor cu dizabilități intelectuale prin eforturi comune ale Grupului de Acțiune Comună în Strategii Media”, implementat de KeystoneHuman Services International Moldova Association cu susținerea financiară a Programului Egalitate și Participare Civică al Fundației Soros-Moldova și al Health Media Initiative / Open Society Foundations.

Autor: Cara Angela, doctor în pedagogie, conf.cerc., Institutul de Științe ale Educației

Prezentul *Support didactic* constituie un instrument pentru cadrele didactice din învățământul primar.

Unitățile de conținut propuse pot fi utilizate în cadrul orelor de Educație Moral-Spirituală, Educație civică, orelor de dirigenție, precum și a valorificării interdisciplinare a conținuturilor de la treapta primară de învățământ din perspectiva educației incluzive.

Aplicarea suportului în activitatea educațională va facilita formarea unui comportament social integrator al elevilor la treapta primară de învățământ.

Suportul didactic pentru profesori a fost aprobat la Ședința Consiliului Științifico-didactic din cadrul Institutului de Științe ale Educației

Recenzenți:

Gaiciuc Valentina, consultant superior, Ministerul Educației

Rusnac Virginia, doctor în pedagogie, Institutul de Științe ale Educației

CUPRINS

PRELIMINARII	4
I. FORMAREA UNUI COMPORTAMENT SOCIAL INTEGRATOR AL ELEVILOR LA TREAPTA PRIMARĂ DE ÎNVĂȚĂMÎNT	5
II. INCLUZIUNEA IN PROCESUL DIDACTIC	7
2.1. Argument în favoarea strategiilor didactice incluzive	7
2.2. Diferențierea și individualizarea instruirii	9
2.3. Strategii de evaluare	10
III. PROIECTAREA DIDACTICĂ. RECOMANDĂRI METODICE	13
3.1. Etape în elaborarea unui proiect didactic	13
3.2. Proiecte de lecții:	15
3.2.1. Asemănări și deosebiri	15
3.2.2. Ce este dizabilitatea?	17
3.2.3. Dizabilitatea de auz	20
3.2.4. Dizabilitatea de vedere	22
3.2.5. Dizabilitatea fizică	24
3.2.6. Dizabilitatea intelectuală	26
3.2.7. Problemele cu care se confruntă copiii cu dizabilități	28
3.2.8. Convenția cu privire la Drepturile Copilului	30
3.2.9. Cum să comunicăm pentru a fi ascultați, auziți, acceptați?	33
3.2.10. Dorințe ale unui copil	35
BIBLIOGRAFIE	39

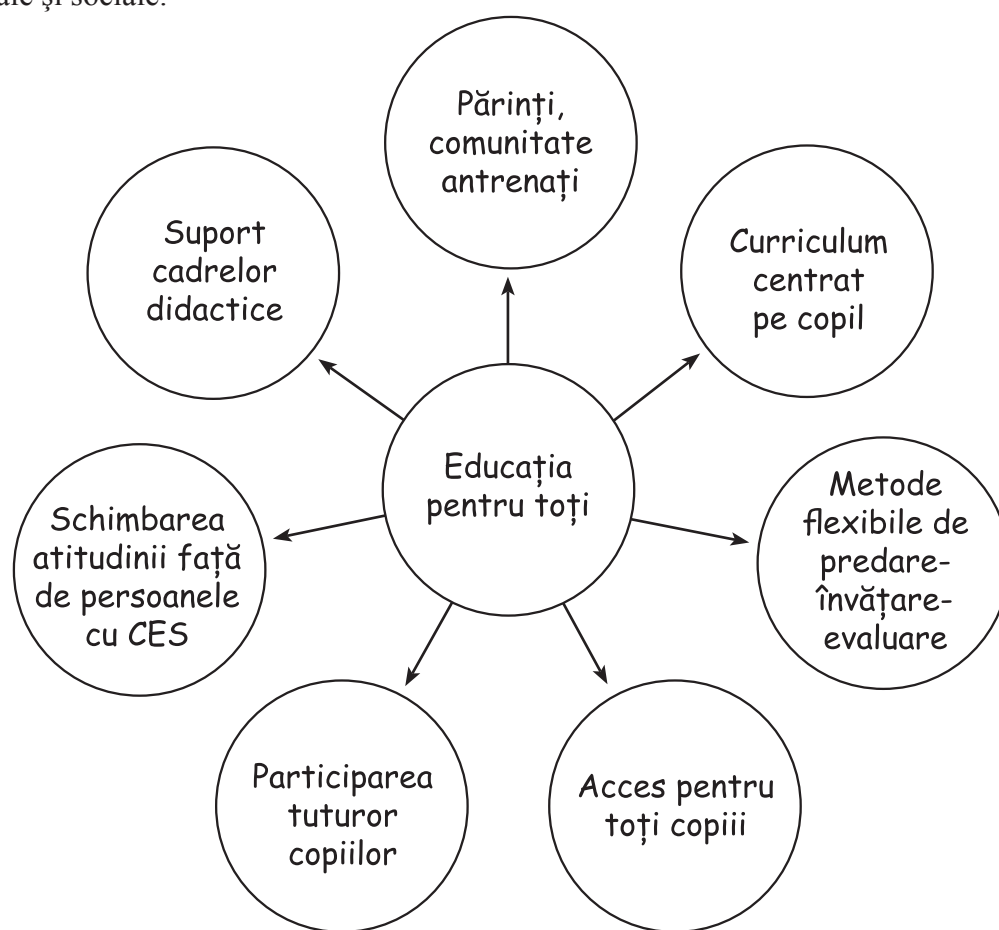
PRELIMINARI

În viziunea UNESCO, unul dintre cei patru piloni ai învățării este acela de „a învăța să trăiești împreună cu alții”, ceea ce implică o nouă viziune asupra educației în sensul formării și consolidării deprinderilor, abilităților de relaționare pozitivă cu ceilalți, de respectare a pluralismului și diversității.

Potrivit *Declarației de la Salamanca*, „școlile trebuie să recunoască și să răspundă diferitelor nevoi ale elevilor, să permită stiluri și ritmuri diferite de învățare, precum și să asigure o educație de calitate prin intermediul unor programe adecvate de învățare, unor aranjamente organizaționale, tehnici de predare, folosirea resurselor și parteneriat cu comunitățile”.

În ultimii ani, sistemul educațional din Republica Moldova a trecut prin mai multe reforme, care au avut drept scop transformarea școlii “tradiționale”. Elevul nu mai poate fi considerat o problemă, dacă nu se adaptează ritmurilor propuse de învățarea școlară. El este un model de învățare, expresie și dezvoltare. Politicile și strategiile naționale au la bază ideea de *educație pentru toți* (fig. 1).

Modelele de educație incluzivă implementate astăzi în cadrul sistemului educațional din Republica Moldova au ca scop soluționarea problemelor în cadrul sistemului educațional în raport cu nevoile sociale și individuale ale celor care învață. Intervențiile conceptuale și metodologice în acest sens reclamă: conceptualizarea curriculumului în corespundere cu principiile centrării pe elev, școlii prietenoase copiilor; formarea unei culturi și mediu școlar prietenos copilului, care ar favoriza dezvoltarea și integrarea fiecărui copil, centrarea pe obiecte de studiu concepute funcțional, în raport cu nevoile sociale și individuale ale celor care învață; dinspre profesor către cel care învață, mai exact, către performanțele și progresul său continuu ca persoană autonomă; dinspre predare către învățare; către o evaluare care valorizează competențele pentru viață; formarea cadrelor didactice din perspectiva lucrului cu diferite categorii de elevi, luând în considerare particularitățile individuale ale fiecărui copil; centrarea pe parteneriat atât în planul relațiilor interșcolare, cât și trans-școlare (industrie, agenți economici), recunoașterea rolului cadrelor didactice ca agenți ai dezvoltării valorilor europene, individuale și sociale.

Fig. 1. Educația pentru toți. Apud, 3, p. 10 (Adaptat: *Inclusion in Action*, Atlas Alliance, 2007)

Așadar, pentru implementarea conceptului educației incluzive, elevii trebuie priviți așa cum sînt, adică diferiți, performanțele lor trebuie raportate la capacitățile lor diferite, conținuturile trebuie să fie legate de viață, strategiile educaționale utilizate trebuie să fie diferențiate, iar evaluarea trebuie să fie una formativă, care va evidenția progresele elevilor.

I. FORMAREA UNUI COMPORTAMENT SOCIAL INTEGRATOR AL ELEVILOR LA TREAPTA PRIMARĂ DE ÎNVĂȚĂMÎNT

Curriculum modernizat pentru învățămîntul primar constituie o abordare sistemică și coerentă a ofertei de educație, valorificînd standardele învățămîntului din Republica Moldova și sincronizîndu-se, pe de altă parte, cu sistemele de învățămînt europene. Un rol deosebit în formarea unui comportament social integrator al elevilor revine *competențelor de autocunoaștere și autorealizare, competențelor interpersonale, civice, morale, competențelor culturale și interculturale*. Potrivit Curriculumului aceste competențe se prezintă astfel:

Competențe de autocunoaștere și autorealizare - vizează capacitatea elevului de înțelegere și apreciere a Sinelui; de reflecție asupra comportamentului său în societate; valorificarea propriilor talente și capacități; autodeterminarea școlară, profesională, socială; construirea unui plan al vieții sale etc.; formarea personalității sale.

Competențe interpersonale, civice, morale. Competențe de relaționare interpersonală cuprind toate formele comportamentale care trebuie stăpînite pentru ca un individ să fie capabil să participe eficient și constructiv la viața socială și să rezolve conflictele, dacă e cazul. Abilitățile interpersonale sînt necesare pentru interacțiunea efectivă, în mod individual și în grup, și sînt utilizate atît în domenii private, cît și în domenii publice.

Competențe culturale, interculturale (a recepta și a crea valori) - vizează apropierea valorilor culturii (naționale și general-umane) pe care elevul trebuie să le cunoască și să le interiorizeze: aprecierea particularităților culturii naționale, a etniilor conlocuitoare și a celei universale; bazele culturologice ale fenomenelor și tradițiilor de familie, sociale; rolul științei și religiei în viața omului, influența lor asupra lumii; cultura timpului liber. Exprimarea culturală cuprinde aprecierea importanței exprimării creative a ideilor, experiențelor și emoțiilor prin intermediul diferitelor medii, incluzînd muzica, expresia corporală, literatura și artele plastice.

Toate disciplinele de învățămînt își asumă responsabilitatea privind dezvoltarea în plan personal, social și profesional al elevilor. Etapele de formare a competențelor specifice sînt interdependente, constituind un proces continuu, care prin utilizarea strategiilor educaționale au drept scop avansarea performanței.

În perspectiva formării competențelor *de autocunoaștere și autorealizare, competențelor interpersonale, civice, morale*, valorificării interdisciplinare a conținuturilor din cadrul orelor de Educație Moral-Spirituală și Educație civică, au fost proiectate subcompetențe, corelate cu obiective operaționale, conținuturi, activități de predare/învățare/evaluare. (tab. 1).

Tabelul 1

Subcompetențe	Obiective operaționale	Conținuturi	Activități de predare / învățare / evaluare
<p>1. Achiziționarea cunoștințelor fundamentale (a ști): Identificarea asemănărilor / deosebirilor între persoane, pe baza unor criterii ca: rasă, limbă, religie, sex, cerințe educative speciale (CES)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - să se identifice ca persoană, în diferite grupuri (familie, școală, prieteni etc.); - să argumenteze unicitatea persoanei; - să identifice asemănări și deosebiri între oameni; - să analizeze situații de viață reală privind noțiunea de dizabilitate; - să recunoască în baza studiului de caz tipurile de dizabilități: <i>de auz, de vedere, dizabilitatea fizică, dizabilitatea intelectuală</i>; - să descrie problemele cu care se confruntă copiii cu dizabilități; - să denumească instituțiile care pot interveni în soluționarea problemelor de ordin personal și interpersonal. 	<p>Dizabilitatea. Tipuri de dizabilități</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Asemănări și deosebiri. 2. Ce este dizabilitatea? 3. Dizabilitatea de auz. 4. Dizabilitatea de vedere. 5. Dizabilitatea fizică. 6. Dizabilitatea intelectuală. <p>Dificultățile cu care se confruntă copiii cu dizabilități. Drepturile copilului</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Problemele cu care se confruntă copiii cu dizabilități 2. Convenția cu privire la Drepturile Copilului <p>Comunicarea cu persoanele cu dizabilități</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ce înseamnă a comunica? 2. Cum să comunicăm pentru a fi ascultați, auziți, acceptați? <p>Cum îi poți ajuta tu pe acești oameni? Dorințe ale unui copil.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - discuții în baza textelor și imaginilor; - exerciții de descriere a propriei persoane în relație cu ceilalți; - exerciții de recunoaștere a diferențelor și unicității persoanelor; - studiul de caz; - portofolii individuale; - jocuri de rol; - exerciții de dialog în baza unor situații reale, imaginare; - exemplul; - discuții de grup despre importanța respectării regulilor de comportament în diferite situații; - povestiri orale; - relatarea unor fapte bune din experiența proprie sau a altor persoane; - exerciții de descriere a propriei persoane în relație cu ceilalți; - recunoașterea după imagini a situațiilor de respectare și de încălcare a drepturilor copilului; - prezentarea, comentarea unor situații din experiența proprie; - jocuri didactice; - simularea situațiilor de comunicare și comportare în diferite circumstanțe.
<p>2. Transformarea cunoștințelor fundamentale în cunoștințe funcționale (a ști să faci): Aplicarea unor reguli de conduită prin care se poate manifesta solidaritatea față de ceilalți</p>	<ul style="list-style-type: none"> - să aplice regulile de comportament moral-civic în diferite situații; - să exerseze abilități de ascultare active a opiniilor celorlalți; - să demonstreze modele de comportament demne de urmat; - să stabilească corespondențe între calitățile personale și faptele personale; - să distingă modalități de soluționare a unor tensiuni, conflicte, ca urmare a diferențelor dintre persoane; - să formuleze enunțuri simple pro si contra, în soluționarea unor probleme. 		

<p>3. Interiorizarea cunoștințelor și formarea atitudinilor (a ști să fii): Acceptarea diferențelor dintre persoane</p>	<ul style="list-style-type: none"> - să conștientizeze necesitatea dirijării reacțiilor afective; - să încurajeze fapte bune, comportament adecvat față de sine, cei apropiați, colegi; - să manifeste respect față de sine și de ceilalți. 		
<p>4. Exterioarea cunoștințelor (știu să devin): Prevenirea conflictelor care apar, deseori, ca urmare a diferențelor dintre persoane.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - să acționeze pentru respectarea drepturilor copilului; - să demonstreze prin exemple concrete reguli și norme de comportament civic, în situații concrete; - să participe la soluționarea problemelor ce privesc propria dezvoltare. 		

II. INCLUZIUNEA IN PROCESUL DIDACTIC

2.1. Argument în favoarea strategiilor didactice incluzive

Orice copil are o serie de particularități, caracteristici care se referă la modul, stilul, ritmul și specificul său de a învăța. Copiii cu cerințe educative speciale necesită un sprijin suplimentar, activități specifice pentru realizarea sarcinilor învățării, care diferă de activitățile și modul de abordare al majorității copiilor. Acești copii se confruntă cu diferite tipuri de dificultăți:

a) dificultăți de ordin general:

- dificultăți de deplasare și mișcare pentru cei cu dizabilități fizice;
- dificultăți de exprimare și comunicare, pentru cei cu deficiențe senzoriale;
- dificultăți de adaptare la modul de viață cotidian și la exigențele vieții sociale, pentru cei cu dizabilități mintale și intelectuale;
- dificultăți de întreținere pentru persoanele lipsite de venituri și resurse.

b) dificultăți de ordin profesional:

- dificultăți legate de instruirea și pregătirea profesională a persoanelor cu diferite forme și grade de deficiență;
- dificultăți de plasare în locuri de muncă adecvate profesiei sau absența unor locuri de muncă în condiții protejate.

c) dificultăți de ordin psihologic și social:

- bariere psihologice care apar între persoanele cu și fără dizabilități ca urmare a dificultăților întâmpinate în activitățile cotidiene, profesionale sau sociale, precum și din cauza unor prejudecăți sau a unor reprezentări deformate cu privire la posibilitățile și activitatea persoanelor cu dizabilități.

Persoanele cu dizabilități au aceleași trebuințe de bază în creștere și dezvoltare ca și ceilalți:

- nevoia de afecțiune și securitate;
- nevoia de apreciere și întărire pozitivă;
- nevoia de responsabilitate și independență;
- nevoia de încredere în sine.

Incluziunea în procesul didactic reclamă:

- învățare centrată pe elev axată pe valorificarea calităților fiecărui elev, creînd situații în care aceștia au posibilitatea să se afirme;
- crearea unui mediu școlar în care fiecare elev se simte în siguranță;
- inițierea elevilor în arta unei comunicări eficiente;
- abordare individualizată a elevilor prin crearea de situații favorabile fiecărui elev pentru descoperirea intereselor, aptitudinilor și posibilităților de formare proprii, acceptarea diversității caracterelor și a independenței de spirit.

Strategii pentru a optimiza procesul de învățare și a-l face mai agreabil (adaptate după UNESCO)

1. Procesul didactic se desfășoară într-un mod activ, formativ, cu accent pe situațiile motivaționale favorabile învățării și pe evaluarea formativă.
2. Pentru dezvoltarea personalității elevului și construirea competențelor lui psihosociale, procesul de învățare este mai important ca produsul.
3. Elevul nu poate fi considerat o problemă, dacă nu se adaptează ritmurilor propuse de învățarea școlară. El este un model de învățare, expresie și dezvoltare.
4. Elevul este partener pentru profesor și, în același timp, învață în parteneriat cu ceilalți elevi.
5. Învățarea școlară este un proces continuu care se desăvârșește în urma interacțiunilor din clasă și pune în valoare progresele fiecărui elev. Predarea este, în acest sens, un proces de provocare la discuții și analize în grup. Elevii primesc feedback periodic privind procesul de învățare și modul în care pot obține progres.
6. Proiectarea lecțiilor noi se realizează pe baza cunoștințelor anterioare ale elevilor și valorificarea experiențelor zilnice ale elevului.
7. Sînt utilizate strategii de micro-grup, activ-participative, cooperative, colaborative, parteneriale și socializante prin implicarea elevilor în activități ce presupun cooperare pentru rezolvarea unor probleme, unde pot învăța atât să negocieze, să asculte, să accepte opinii diferite, indiferent de statutul sau rolul pe care îl dețin în grup, cât și să rezolve unele sarcini de lucru în perechi sau grupuri mici;
8. Acordarea de funcționalitate învățării. Obiectivele formulate presupun antrenarea sistematică a capacităților elevilor de a cunoaște, înțelege, reacționa, transfera cunoștințele în practica vieții.
9. Trezirea interesului pentru conținut prin folosirea povestirilor, studiilor de caz. Utilizarea situațiilor de joc în învățare. Folosirea călătoriilor și excursiilor.
10. Folosirea problematizării pe secvențe didactice și aplicarea practică a rezultatelor prin metode și procedee de expresie: desen, povestire, modelaj, lucru manual etc.;
11. Raportarea învățării la alte materii, domenii de cunoaștere și interes personal și de grup. Realizarea interdisciplinarității se face într-un mod cât mai atractiv posibil la această vîrstă, stimulînd interesul copiilor pentru cunoaștere, prin corelarea activităților.

Strategii cooperative (Latas, Parrilla A , 1992):

- **împărțirea pe grupuri de lucru** (clasa este împărțită în grupuri de 4-6 membri, dintre care unul cu cerințe educative speciale; membrii au roluri specifice, pe care le schimbă ulterior prin rotație; toate grupurile primesc aceeași sarcină, care este rezolvată prin contribuția tuturor membrilor);
- **învățarea în grupuri cooperative** (cînd sarcinile de învățare per grup sînt elementele componente ale unei sarcini mari, complexe, la nivel de clasă, atunci învățarea se realizează în grupuri cooperative);
- **învățarea în grupuri competitive** (grupurile de lucru pot deveni la un moment dat competitive, pe o secvență dată);

- **învățarea competitiv-aditivă tip PUZZLE** (sarcinile de învățare sînt divizate pînă la nivelul fiecărui membru component, pentru a se reîntregi ulterior din juxtaponerea atent-selectivă a contribuțiilor parțiale);
- **învățarea competitiv-aditivă tip JIGSAW** (grupurile primesc aceeași sarcină, care se divizează membrilor; „omologii de sarcină” din grupuri se întîlnesc, lucrează în comun pentru descoperirea soluțiilor, apoi se reîntorc în grup).

Criterii de măsurare a învățării incluzive în clasă

1. Nevoile, stilurile de învățare și țintele fiecărui elev sînt identificate.
2. Există o corespondență între mediul de învățare individual și nevoile elevilor.
3. Progresul și rezultatele obținute de elevi sînt recunoscute și înregistrate.
4. Prezentarea schematică detaliată a activității este elaborată în prealabil.
5. Oportunitățile de învățare sînt planificate și se desfășoară astfel încît să răspundă unei game de nevoi individuale ale elevilor.
6. Elevii primesc feedback periodic privind procesul de învățare și modul în care pot obține progres.
7. Personalul școlii apreciază și utilizează experiența elevilor în cadrul procesului de predare.

2.2. Diferențierea și individualizarea instruirii

Potrivit Declarației universale a drepturilor copilului, “Educația trebuie să urmărească dezvoltarea deplină a personalității umane și consolidarea respectului față de drepturile omului și față de libertățile sale fundamentale”. Este deci, dreptul fiecărui individ de a fi tratat în așa fel, încît să se asigure o dezvoltare armonioasă a personalității sale, în funcție de dominantele sale de inteligență și tipul său de personalitate.

Abordarea individualizată este necesară pentru a favoriza dezvoltarea optimă a capacităților fiecărui elev, pentru a interveni în împrejurări nefavorabile (de boală, deficiențe auditive, vizuale etc.).

În activitatea la clasă, cu elevi cu deficiențe, *acceptăm diversitatea ca valoare*. Pentru a valoriza cu adevărat potențialul fiecărui copil cu cerințe educative speciale, trebuie să reformulăm toate componentele educației: obiective/scopuri; curriculum; resurse procedurale, materiale, organizatorice; evaluare; relații între partenerii educației; resurse umane.

Implicarea cadrelor didactice este condiția majoră în realizarea integrării copiilor cu cerințe educative speciale în viața școlară și socială. În acest demers la clasă, pentru a favoriza integrarea cît mai rapidă a copiilor cu cerințe educative speciale, vom valorifica sensibilitatea deosebită a acestora și disponibilitatea de a oferi și de a primi afecțiunea celor din jur. Ne apropiem de copilul cu cerințe educative speciale cu încredere și disponibilitate de a face tot posibilul să-l ajutăm. În aceste condiții va accepta observația critică, chiar și dojana, reacționînd spre corectare, nu izolîndu-se.

Alt aspect care trebuie avut în vedere este acela de a-i trata în mod egal cu ceilalți copii, afit cît este posibil. Indiferent de activitate nu vom spune unui copil cu cerințe educative speciale: “Tu nu poți participa la... vizită, excursie, serbare etc.”. Dimpotrivă, îl vom încuraja să acționeze și vom interveni cu sprijin.

Potrivit principiului accesibilității și individualizării învățămîntului, organizarea și desfășurarea procesului de învățămînt trebuie să se realizeze pe măsura posibilităților reale ale elevilor, ținîndu-se seama de particularitățile de vîrstă, sex, nivelul pregătirii anterioare, precum și deosebirile individuale, de potențialul intelectual și fizic al fiecărui elev.

Învățătorul poate face apel la o gamă variată de reacții pentru a suscita și a menține atenția grupului pe parcursul orei.

Cîteva dintre tehnicile relației profesor-elev în această direcție sînt:

- distribuirea echitabilă a ocaziilor de afirmare a elevului („Voi fi solicitat în timpul acestei ore”);

- ajutorul acordat individual membrilor grupului („Învățătorul îmi acordă atenție și vrea să reușesc”);
- investigarea comportamentului învățătorului (“Învățătorul face eforturi speciale ca să mă ajute să răspund”);
- problematizarea la nivel superior („Învățătorul se așteaptă să gîndesc la această problemă”);
- aprobarea sau corectarea activității elevului („Mi se va spune cu promptitudine dacă activitatea mea este acceptabilă sau nu”);
- lauda („Învățătorul este deosebit de mulțumit de activitatea mea”);
- conștientizarea motivelor de laudă („Învățătorul îmi va spune motivul/ele pentru care este mulțumit de realizările mele la oră”);
- atenția față de ceea ce au de spus elevii („Învățătorul este interesat de ceea ce am de spus”);
- acceptarea sentimentelor elevilor („Învățătorul îmi înțelege sentimentele și mi le respectă”);
- respectul/politețea față de elevi („Învățătorul mă respectă”);
- interesul personal față de elevi („Sînt mai mult decît un simplu elev pentru învățătorul meu; aceasta mă măgulește”);
- sentimentele („Învățătorului îi place de mine/ mă apreciază”);
- amînarea unei reacții („Învățătorul este nemulțumit de ceea ce fac, dar nu este nemulțumit de mine ca persoană”).

2.3. Strategii de evaluare

Formarea atitudinilor și învățarea valorilor este un demers complicat și de durată. Evaluarea utilizată în cadrul orelor va fi una autentică, valorificînd punctele forte ale fiecărui elev, evidențînd progresele elevilor; antrenînd rezultatele colaborării active dintre părinți și învățători, precum și dintre învățători și copii.

Metodele de evaluare vor reflecta evoluția abilităților de comunicare; a gradului de integrare: *acceptare și respect*; gradului de sociabilitate: *relaționare și interacționare socială* – activitățile pe grupe; gradului de participare – *cooperare*; gradului de implicare – inițiativă și creativitate în oferta de soluții; capacității de autoevaluare obiectivă și co-evaluare.

Fiecare determinare a evaluării poate fi utilizată în proces în funcție de parametrii educaționali ai procesului corelate cu cei ai elevului și cei ai clasei, în ansamblu.

În practica școlii primare vor fi utilizate următoarele metode și tehnici de evaluare:

1. observații privind progresul elevului, comentarii, descrieri, caracteristici, portrete-tip, portofolii, listă cu comportamente, proiecte individuale și de grup, activități practice;
2. exprimarea ideilor și argumentelor personale prin: poster, desen, colaj, autoevaluare, **joc teatral** etc.

Progresele copiilor vor fi evaluate prin: observări; povestiri; discuții libere; expoziții;

Prin metoda de evaluare, elevii vor fi sprijiniți să manifeste inițiativă; să pună întrebări; să planifice și să organizeze activități; să ia decizii; să accepte responsabilități (pot picta, desena, aduna materiale, confecționa accesorii pentru jocurile de rol).

Metodele de evaluare vizează în mod prioritar (Gronlund, 1981):

Aptitudini Atitudini	Comportamente prin care se exprimă
Aptitudini de comunicare	Vorbirea, tăcerea, ascultarea, comunicarea non-verbală
Atitudini față de activitate și sarcini curente	Eficiența planificării, consecvența în performarea sarcinilor eşalonate în timp, utilizarea timpului și a altor resurse, spiritul de inițiativă, creativitatea, încrederea în sine, dorința de autoperfecționare
Atitudini sociale	Preocuparea pentru bunăstarea celorlalți, respectul față de norme și față de bunuri, receptivitatea față de problemele comunității, dorința de a coopera, de a oferi ajutorul, preocuparea pentru calitatea relațiilor interumane și respectarea intereselor legitime ale celorlalți.
Atitudini intelectuale	Receptivitatea față de nou, spiritul critic și interogativ, preocuparea pentru întemeierea rațională a deciziilor și comportamentelor, curiozitatea.
Aptitudini emoționale	Gestionarea sentimentelor și stărilor afective, exprimarea sentimentelor și aprecierilor, manifestarea satisfacției față de activitate, tonusul afectiv.
Aptitudini de adaptare modulare a comportamentului	Reacția la autoritate, preluarea de responsabilități, integrarea în grupul de lucru, gestionarea stărilor de conflict, adaptarea la schimbare.

Prin intermediul observării sistematice a activității și comportamentului elevului, învățătorul înregistrează informații legate de progresul școlar al elevului și particularitățile sale de personalitate. Pe baza acestora, învățătorul realizează individualizarea cerințelor și a activităților de învățare în care antrenează elevul.

Model orientativ (după Gronlund, 1981):

1. **date generale despre elev:** numele și prenumele, vârsta, climatul educativ al mediului căruia îi aparține;
2. **particularități ale proceselor intelectuale:** gândire, limbaj, imaginație, memorie, atenție și spirit de observație, alte caracteristici;
3. **aptitudini și interese;**
4. **trăsături de afectivitate;**
5. **trăsături de temperament;**
6. **atitudini;**
  - față de sine;
  - față de disciplină, obligațiile școlare;
  - față de colegi.
7. **evoluția aptitudinilor, atitudinilor, intereselor și nivelului de integrare.**

În rândurile de mai jos sunt descrise o listă de abilități sociale pe care învățătorul își poate propune să le formeze la elevi. El poate urmări consolidarea acestor abilități și le poate înregistra în fișa de observare a elevului:

Abilități sociale:

- recunoașterea și acceptarea diferențelor;
- cultivarea de relații pozitive cu ceilalți;
- rezolvarea non-violentă a conflictelor;
- asumarea de responsabilități;
- participarea la negocierea și adoptarea soluțiilor;
- participarea la menținerea unui climat stimulatив și plăcut;
- a pune întrebări;
- a cere ajutorul;
- a demonstra empatie;
- a asculta cu răbdare;
- a lucra în echipă;
- a colabora;
- a lua decizii;
- a interpreta roluri;
- a evalua.

În activitatea curentă, pentru evaluarea aptitudinilor, atitudinilor și comportamentului elevului performate cu ajutorul unei sarcini de învățare (de exemplu, cu prilejul realizării în clasă a unei activități în forma învățării prin cooperare), învățătorul poate utiliza următoarele criterii, sistematizate în tabelul de mai jos (adaptată după Gronlund, 1981):

Componenta evaluată	Standard minim	Standard mediu	Standard superior
Domeniul cognitiv (cunoștințe și nivelul de înțelegere)	organizarea cunoștințelor: răspunde la întrebări simple	capacitatea de sesizare a esențialului, de sintetizare a cunoștințelor; capacitatea de interpretare, priceperea de a regăsi informații	capacitatea de sesizare a semnificațiilor, originalitatea în expresie sau prezentarea ingenioasă a ideilor; capacitatea de aplicare a cunoștințelor în contexte noi
Domeniul afectiv- atitudinal (atitudini pozitive față de activitate; interes față de valorile de participare și responsabilitate; sentimente, convingeri, manifestări afective, volitive)	contribuția la realizarea activității grupului	receptivitate față de ceilalți membri ai grupului, angajarea în îndeplinirea rolului	capacitatea de a orienta discuția spre concluzii pozitive, productive
Domeniul psihomotor (priceperi și deprinderi practice, capacitatea de punere în practică a cunoștințelor achiziționate (transferabilitate).	capacitatea de a asculta; capacitatea de a-și exprima cu claritate ideile proprii	capacitatea de a argumenta pro și contra unei idei; deprinderea de investigație	capacitatea de a coordona activitatea grupului, capacitatea de a-i învăța pe alții; capacitatea de a coordona activitatea către performanțe-activități orientate către un scop; gradul de reușită al acestora (de realizare a unei sarcini de învățare, explorări, rezolvări originale a sarcinilor; capacitatea de a orienta activitatea spre luarea deciziei și trecerea la aplicarea ei.

III. PROIECTAREA DIDACTICĂ. RECOMANDĂRI METODICE

3.1. Etape în elaborarea unui proiect didactic

Evidențiem următoarele etape de elaborare a unui proiect didactic:

Nr.	Etapa	Problema educațională care se rezolvă	Operații
1.	Identificarea competențelor/obiectivelor	De ce voi face?	<ol style="list-style-type: none"> 1. De ce este valoros pentru elevi acest subiect? 2. Cum se corelează cu cunoștințele anterioare ale elevilor? 3. Cum se corelează cu experiența lor personală și cu interesele lor? 4. Stabilirea cât mai clar și corect posibil:<ul style="list-style-type: none"> – ce va ști, – ce va ști să facă, – cum se va comporta, ce atitudine va avea elevul la sfârșitul activității didactice (lecției). 5. Corelarea celor stabilite cu curriculumul pentru treapta primară de învățământ. 6. Determinarea posibilităților de realizare a celor preconizate în intervalul de timp avut la dispoziție.
2.	Selectarea conținuturilor	Ce voi face ?	<ol style="list-style-type: none"> 7. Selectarea și prelucrarea conținuturilor adecvate obiectivelor precizate. 8. Analiza condițiilor concrete de muncă în clasa respectivă (particularitățile elevilor și condițiile materiale). 9. Folosirea experiențelor zilnice ale elevului.
3.	Analiza resurselor	Cu ce voi face ?	<ol style="list-style-type: none"> 10. Cu ce unități de conținut ar mai fi potrivite să completez tema? 11. Cum poate fi examinată tema la alte discipline?
4.	Elaborarea strategiei	Cum voi face?	<ol style="list-style-type: none"> 12. Determinarea tipului de lecție adecvat obiectivelor stabilite și duratei lecției. 13. Raportarea învățării la alte materii. 14. Alegerea formelor de organizare. 15. Selectarea metodelor de predare – învățare. Acordarea de funcționalitate învățării. 16. Alegerea mijloacelor necesare de învățământ. 17. Combinarea conținuturilor, formelor, metodelor și mijloacelor în strategii didactice centrate pe obiectivele preconizate. 18. Imaginarea scenariului activității didactice în ansamblu.
5.	Elaborarea sistemului de evaluare	Cum voi ști dacă s-au realizat obiectivele preconizate?	<ol style="list-style-type: none"> 19. Alegerea tipului de evaluare corespunzător obiectivelor precizate. 20. Alegerea metodelor și procedeele respective de evaluare. 21. Alegerea mijloacelor (sarcinilor didactice) pentru realizarea evaluării procesului de desfășurare a lecției și evaluării nivelului de atingere a obiectivelor stabilite.

6.	Evaluarea (autoevaluarea) în ansamblu a activității didactice proiectate.	Ce mai trebuie să precizez?	22. Concluzii privind precizarea obiectivelor formulate. 23. Concluzii privind metodologia aleasă. 24. Concluzii privind sistemul de evaluare propus. 25. Precizarea, în ansamblu, a strategiei de predare – învățare – evaluare în cadrul activității didactice (lecției) proiectate.
----	---	-----------------------------	---

Aplicarea „Teoriei inteligențelor multiple” în cadrul orelor va asigura transferul unui sistem de valori de la o disciplină la alta, transformarea valorilor în modele atitudinale și comportamentale.

La proiectarea unei lecții pe baza teoriei inteligențelor multiple trebuie pornit de la următoarele întrebări:

- Cum pot folosi cuvântul scris sau vorbit? (inteligența lingvistică);
- Cum pot introduce numere, calcule, logică, clasificări, deprinderi de gândire? (inteligența logico-matematică);
- Cum pot folosi culoarea și materialele vizuale? (inteligența spațială);
- Cum pot aduce în lecție sunetul, muzica, ritmul? (inteligența muzicală);
- Cum pot mișca trupul și mâinile elevilor? (inteligența kinestezică);
- Cum pot aduce natura la lecții? (inteligența naturistă);
- Cum pot motiva elevii să coopereze în învățare? (inteligența interpersonală);
- Cum pot evoca sentimente și amintiri personale? (inteligența intrapersonală).

Valorificând aceste tipuri de inteligențe, încă de la clasa I, fiecare elev va conștientiza punctele tari și slabe pe care le posedă, va încerca să le fructifice pe cele tari și să le îmbunătățească pe cele slabe. În același timp elevii vor înțelege că lucrând individual sau în echipă și valorificând tot ceea ce pot ei oferi mai bun, pot obține rezultate maxime.

Putem realiza cu elevii proiecte pe diferite teme, care presupun inițiativă, creativitate, originalitate, cercetare, studiu individual, muncă în echipă, în selectarea și prelucrarea informațiilor utile, în alegerea modalităților de ilustrare a informațiilor, în organizarea și realizarea dosarului colectiv, în realizarea suporturilor pentru ilustrare și evaluare.

Pentru fiecare tip de inteligențe se propun metode respective.

- Pentru copiii cu **inteligență lingvistică** sînt binevenite tehnicile: exerciții de comunicare dialogată în baza imaginilor, povestirea unor întâmplări personale ale copiilor, utilizînd cuvintele-cheie, studiul de caz, asalt de idei etc.
- Pentru copiii cu **inteligență logico-matematică**: propunem completarea enunțurilor, problematizarea, studiul de caz etc.
- Pentru copiii cu **inteligență muzicală** pot fi aplicate tehnicile: interpretarea cîntecelor, colindelor etc.
- Pentru copiii cu **inteligență spațial-vizuală** pot fi aplicate tehnicile: redarea prin desen a personajelor, confecționarea dirijată a măștișoarelor, desenarea ilustratelor pentru ființele dragi etc.
- Pentru copiii cu **inteligență naturalistă** se propun exerciții de observare a mediului înconjurător.
- Pentru copiii cu **inteligență corporal-chinestezică** se aplică exerciții de simulare a unor norme de comportare civilizată, alcătuirea dialogului în baza unei situații etc.
- Pentru copiii cu **inteligență interpersonală** pot fi aplicate tehnicile: caracterizarea personajelor în raport cu faptele săvîrșite, comentarea comportamentelor și stabilirea trăsăturilor de caracter, învățătura poveștii, comentarea proverbelor etc.

3.2. Proiecte de lecții

3.2.1. Subiectul: Asemănări și deosebiri

Clasele de aplicație: a III și a IV a

Subcompetențe: Identificarea asemănărilor / deosebirilor între persoane, pe baza unor criterii ca: rasă, limbă, religie, sex, cerințe educative speciale.

Obiective operaționale

- să se identifice ca persoană, în diferite grupuri (familie, școală, prieteni etc.)
- să argumenteze unicitatea persoanei
- să manifeste respect față de sine și de ceilalți

DEMERS ACȚIONAL

ETAPA	ACTIVITĂȚI	STRATEGII DIDACTICE	TIMP
EVOCARE	<p><u>Activitatea 1</u> Diferiți dar la fel</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Învățătorul va cere elevilor să se grupeze în dependență de următoarele criterii:<ul style="list-style-type: none"> - ziua de naștere, - culoarea părului; - culoarea ochilor; - ocupații preferate; - gen (fete, băieți) etc. 2. După realizarea sarcinii, copiii vor fi întrebați despre emoțiile trăite în cadrul grupului? Prin ce se aseamănă și prin ce se deosebesc grupurile create? 3. Cum s-ar fi simțit dacă nu ar fi aparținut la nici un grup? 4. Bazându-se pe regulile jocului, învățătorul va concluziona asupra valorii <i>diversității</i>. Se va menționa, că sîntem diferiți, dar avem multe lucruri în comun. Cel mai important lucru e că sîntem oameni.	Joc didactic	10 minute
	<p><u>Activitatea 2</u> Explicația învățătorului: Oamenii cu dizabilități pot avea aceleași abilități ca și tine, dar și competențe ce diferă de ale tale. Ei au emoții și sentimente asemănătoare nouă. Ca și noi, ei trăiesc, uneori, clipe de bucurie și fericire, iar alteori sînt singuratici, neajutorați, își fac multe griji, nu au încredere în propriile forțe. Pentru a se simți bine, persoanele cu dizabilități au nevoie să fie acceptate, înțelese și respectate de comunitatea în care conviețuiesc. Se vor explica noțiunile:</p> <p>Abilitate: îndemînare, iscusință, pricepere, dibăcie.</p> <p>A conviețui: a trăi împreună, în același loc cu cineva.</p>	Explicația	10 minute

<p>REALIZAREA SENSULUI</p>	<p><u>Activitatea 3</u> Învățătorul va cere elevilor să completeze desenul <i>Asemănări și deosebiri</i> din cartea <i>Punte către înțelegere. Educație, toleranță, acceptare</i>. Discuții dirijate: 1. Compară răspunsurile tale cu cele ale colegilor. Observă asemănările și deosebirile. 2. Prin ce te asemeni cu elevii cu care ai discutat? Dar prin ce te deosebești ? 3. Ai fost vreodată tratat cu indiferență din cauză că ești diferit de alți oameni? Povestește despre cum ai procedat</p>	<p>Joc didactic</p> <p>Resurse educaționale: (Cartea “Punte către înțelegere. Educație, toleranță, acceptare”)</p>	<p>15 minute</p>
<p>REALIZAREA SENSULUI + REFLECȚIE</p>	<p><u>Activitatea 4</u> Imaginea clasei 1. Profesorul va solicita elevilor să-și deseneze o floare preferată. 2. În mijlocul florii elevii își vor lipi propria fotografie. 3. Florile vor fi puse laolaltă pentru a alcătui un buchet. 4. Buchetul va fi lipit pe un afiș în clasă. Învățătorul va menționa că prin această activitate, elevii au elaborat o imagine a clasei noastre.</p> <p><u>Notă:</u> În funcție de timpul avut la dispoziție și de materialele disponibile, această activitate poate fi adaptată în mai multe moduri, de exemplu: elevii pot desena, pot tăia și decora ei înșiși florile, sau li se dau flori deja decupate pe care să le decoreze. Profesorul poate pregăti centrul florii, elevii crează petalele. Fotografiile sînt decupate astfel încît să intre în centrul florii.</p> <p>Activitate pentru acasă Comunică părinților și la 2 prieteni despre ceea ce ai făcut azi la lecție și ce te-a impresionat cel mai mult.</p>	<p>Joc didactic</p> <p>Resurse educaționale: (creioane, foi A4, fotografia elevului)</p>	<p>10 minute</p>

Fișa 1

Asemănări și deosebiri, diversitate

Categoria	Asemănări	Deosebiri
Membru al familiei	Cele trei asemănări între mine și membrii familiei mele sînt: 1. 2. 3.	Cele trei deosebiri între mine și membrii familiei mele sînt: 1. 2. 3.
Prieteni	Cele trei asemănări între mine și prieteni sînt: 1. 2. 3.	Cele trei deosebiri între mine și prieteni sînt: 1. 2. 3.
Oameni din alte țări	Cele trei asemănări între mine și oamenii din alte țări sînt: 1. 2. 3.	Cele trei deosebiri între mine și oamenii din alte țări sînt: 1. 2. 3.
Animale	Cele trei asemănări între mine și animale sînt: 1. 2. 3.	Cele trei deosebiri între mine și animale sînt: 1. 2. 3.

3.2.2. Subiectul: Ce este dizabilitatea?

Clasele de aplicație: a III și a IV a

Subcompetențe: Identificarea asemănărilor /deosebirilor între persoane, pe baza unor criterii ca: rasă, limbă, religie, sex, cerințe educative speciale

Obiective operaționale

- să analizeze situații de viață reală privind noțiunea de dizabilitate
- să aplice regulile de comportament moral-civic în diferite situații
- să încurajeze fapte bune, comportament adecvat față de sine, cei apropiați, colegi

DEMERS ACȚIONAL

ETAPA	ACTIVITĂȚI	STRATEGII DIDACTICE	TIMP
EVOCARE	<p><u>Activitatea 1</u> Să ne cunoaștem</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Copiii vor fi grupați în perechi. 2. Pe coli de hartie A4, elevii vor desena mâna proprie. 3. La următoarea etapă, fiecare elev va scrie pe palmă: numele propriu și ziua de naștere. <p>Pe degetele palmei, fiecare elev va scrie următoarele:</p> <ul style="list-style-type: none"> - degetul mare: numele membrilor familiei; - degetul arătător: adresa unde locuiește; - degetul mijlociu: ce dorește să facă? (să danseze, privească televizorul, povestească) - degetul inelar: cine sînt prietenii lui? - degetul mic: o dorință. <p>După aceasta, copiii vor discuta în perechi. După discuțiile în perechi, copiii vor forma un cerc. Fiecare pereche va prezenta mâna colegului sau colegei sale. Desenele vor fi fixate sau expuse pe perete în sala de clasă, pentru a permite cunoașterea mai bună a elevilor.</p>	Joc didactic	15 minute
REALIZAREA SENSULUI	<p><u>Activitatea 2</u> Explicația învățătorului: Dizabilitatea se referă la pierderea abilităților de a vedea sau de a auzi, de a se deplasa sau de a mișca părțile corpului, limitînd persoanele în activitățile pe care le practică zi de zi. Dizabilitatea nu trebuie să excludă acești oameni. Ei, ca și noi, au vise și speranțe.</p> <p>Orice om poate avea o dizabilitate temporară. De exemplu, cînd te doare capul și nu poți învăța poezia, cînd ți-ai frînt mîna și nu poți scrie, cînd ți-ai fracturat piciorul și nu poți merge.</p> <p>Se vor explica noțiunile: A exclude: a îndepărta, a da afară, a elimina. A fractura: a-și rupe un os, un membru al corpului.</p> <p><u>Activitatea 3</u> Învățătorul va iniția elevii în discuție: Ce îți reușește cel mai bine acasă, dar la școală?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Enumeră greutățile cu care te confrunți acasă sau la școală în realizarea anumitor sarcini. 2. Cum te simți cînd nu poți îndeplini unele dintre aceste obligațiuni? 	Explicația	10 minute
		Discuție	10 minute

<p>REALIZAREA SENSULUI + REFLECȚIE</p>	<p>Activitatea 3</p> <p>Calitățile mele</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Elevii sînt grupați în perechi. Fiecare elev își va alege un partener cu care se simte cel mai confortabil. Vor discuta în perechi despre calitățile lor. În cadrul discuțiilor vor reflecta asupra întrebărilor: Care sînt lucrurile pe care le fac bine? Care sînt lucrurile pe care nu le fac atît de bine? Care sînt calitățile bune și cele mai puțin bune? 2. Pe coli de hîrtie A4, elevii vor trasa silueta proprie trasînd o linie la mijlocul desenului. Pe o parte a siluetei vor desena cu cine seamănă cînd fac lucruri bune. 3. Făcînd referire la părțile corpului, profesorul va adresa elevilor următoarele întrebări: <ul style="list-style-type: none"> - Cap: Ai succese la anumite obiecte pe care le studiezi la școală? - Gură: Preferi să interpretezi cîntece, să povestești istorioare, povești? - Inimă: Ai o inimă generoasă? Prin ce îți exprimi dragostea față de alții? - Mîini: Ce lucruri bune faci cu mîinile? (scriu, desenez, pregătesc bucate, spăl, calc...): - Picioare: Ce lucruri bune faci cu picioarele? (dansez, alerg) <p>Pe partea opusă a siluetei, copiii vor desena cu cine seamănă cînd nu fac lucruri bune.</p> <p>Făcînd referire la părțile corpului, profesorul va adresa elevilor următoarele întrebări:</p> <p>Capul: Care sînt lucrurile rele la care te gîndești? Ești atît de încăpățînat?</p> <p>Gura: Care sînt lucrurile rele pe care le spui?</p> <p>Inimă: Ce faci cînd ești supărat?</p> <p>Mîini: Ce faci cu mîinile cînd lovești oamenii sau ești lovit de cineva?</p> <p>Picioare: Ce faci cînd te confrunți cu probleme?</p> <p>Elevii vor fi întrebați dacă și-au descoperit calitățile pozitive și cele negative. Se va menționa că este important să recunoaștem punctele tari și cele slabe ale fiecărei persoane.</p> <p>Profesorul va menționa că orice calitate care contribuie la desăvîrșirea omului este o valoare: sinceritatea, respectul, demnitatea, hărnicia, altruismul, răbdarea, mila, iertarea, iubirea de aproapele tău etc. Calitățile opuse ca sens distrug esența umană, de aceea fiecare om trebuie să știe să facă alegerea corectă dintre valoare și nonvaloare. Numai urmînd calea valorilor adevărate ne facem oameni cu inimă și cu suflet mare, oameni adevărați.</p> <p>Elevilor li se va solicita să dea exemple despre cum anumite valori pot să se transforme în fapte.</p> <p>Activitate pentru acasă</p> <p>Comunică părinților și la 2 prieteni despre ceea ce ai făcut azi la lecție și ce te-a impresionat cel mai mult.</p>	<p>Joc didactic Modelare</p> <p>Resurse educaționale: (foi A4, creioane colorate) Fișe cu sarcini de activitate</p>	<p>15 minute</p>
---	---	---	------------------

3.2.3. Subiectul: Dizabilitatea de auz

Clasele de aplicație: a III și a IV a

Subcompetențe: Aplicarea unor reguli de conduită prin care se poate manifesta solidaritatea față de ceilalți

Obiective operaționale

- să recunoască în baza studiului de caz dizabilitatea de auz
- să aplice regulile de comportament moral-civic în diferite situații
- să încurajeze fapte bune, comportament adecvat față de sine, cei apropiați, colegi

DEMERS ACȚIONAL

ETAPA	ACTIVITĂȚI	STRATEGII DIDACTICE	TIMP
EVOCARE	<p>Activitatea 1</p> <p>1. Copiii sînt grupați în cerc. În mijlocul cercului, pe podea, sînt amplasate inimi de hîrtie de diferite culori. Pe fiecare inimă este scris numele unui copil din clasă și fiecare inimioară este legată cu un fir de ață. În mijlocul cercului este și o inimă pentru profesor, cu numele lui/al ei.</p> <p>2. Învățătorul va încuraja pe copii să ia parte la conversație:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fiecare copil va lua inima cu numele altui copil scris pe ea. <p>Învățătorul va adresa copiilor următoarele întrebări:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ce-mi place la acest copil? - Ce-am făcut deja pentru ea/ el? - Ce mi-ar lipsi dacă n-ar fi cu noi aici? - Alte întrebări care mai pot fi incluse: ce-ar putea spune o altă persoană despre acest copil, de exemplu, un profesor, un bărbat sau o femeie, el însuși/ ea înșiși, un prieten, altcineva din clasă, școală sau comunitate? <p>3. Fiecare copil vorbește despre colegul său și-i aduce inima cu numele acestuia/ al acesteia.</p> <p>4. Fiecare copil își păstrează inimioara primită, pe care o va purta pe durata lecției.</p> <p>5. Învățătorul va adresa următoarea întrebare: „De ce credeți că inimile au culori diferite și nu doar una singură?”</p>	<p>Joc didactic Conversație</p> <p>Resurse educaționale: (inimi de hîrtie de diferite culori)</p>	15 minute

3.2.4. Subiectul: Dizabilitatea de vedere

Clasele de aplicație: a III și a IV a

Subcompetențe: Aplicarea unor reguli de conduită prin care se poate manifesta solidaritatea față de ceilalți

Obiective operaționale

- să recunoască în baza studiului de caz dizabilitatea de vedere
- să aplice regulile de comportament moral-civic în diferite situații
- să conștientizeze necesitatea dirijării reacțiilor afective

DEMERS ACȚIONAL

ETAPA	ACTIVITĂȚI	STRATEGII DIDACTICE	TIMP
EVOCARE	<p><u>Activitatea 1</u> Cadou imaginar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Fiecare elev trebuie să se gândească la o trăsătură deosebită a colegului său și ce cadou imaginar ar putea să-i ofere. Fiecare elev va oferi un cadou imaginar și va transmite un compliment colegului său. 2. Elevii vor recunoaște trăsăturile pe care le posedă prin primirea cadoului imaginar de la colegul lor. 3. Elevul care va oferi cadoul va spune: “Îți ofer acest cadou (de exemplu un bilet la teatru), deoarece ești înțeleghător, onest, prietenos, cumpătat, binevoitor etc.” 4. Profesorul va face generalizări asupra faptului cum s-au comportat copiii când au primit cadoul și complimentul.	Joc didactic	10 minute
REALIZAREA SENSULUI	<p><u>Activitatea 2</u> Învățătorul oferă elevilor pentru lectură următorul text: Studiu de caz Povestea lui Ionel Familia lui Ionel locuiește în scara casei noastre. Ionel nu vede și, atunci când iese la plimbare, este însoțit întotdeauna de către sora lui mai mare. Băiețelul de 9 ani și-a pierdut vederea după ce colegul lui de clasă a făcut un „experiment” cu o petardă găsită în stradă. Părinții l-au internat în spital, însă medicii au constatat că micuțul nu va mai putea să vadă. Din fericire, Ionel are o capacitate de memorare extraordinară și o voce frumoasă.</p>	Lectura	10 minute

REALIZAREA SENSULUI + REFLECȚIE	<p>Activitatea 3</p> <p>Explicația învățătorului:</p> <p>Ce este dizabilitatea de vedere ?</p> <p>O persoană cu dizabilitate de vedere poate realiza activitățile pe care le fac ceilalți oameni. Aceste persoane sînt lipsite total de vedere sau au vederea foarte slabă. Ei nu disting obiectele din jur și își închipuie statura unui om după natura glasului. Cu ajutorul pipăitului percep dacă un obiect este mare sau mic, dacă suprafața este aspră sau fină, dură sau moale, caldă sau rece etc. Mirosul fin le permite să găsească magazinul.</p> <p>Ochelarii, lupa, ecranul unui computer specializat sînt instrumente de cunoaștere a lumii. Cîinii special dresați, adevărați prieteni ai persoanei cu dizabilități de vedere, îi conduc în drum spre școală, magazin, spital sau parc.</p> <p>Se va menționa că oamenii cu acest tip de dizabilitate reușesc să se afirme. De exemplu cîntăreața de origine rusă Diana Gurțskaya este oarbă. Talentul, dragostea pentru muzică și voința au ajutat-o pe Diana să devină vedetă.</p>	Explicația	10 minute
	<p>Lucru în pereche:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Realizați o cursă de distanță scurtă. Trasați o cărare pe podea. 2. Împărțiți-vă în perechi. Legați un fular la ochi sau închideți ochii. 3. Copilul legat la ochi este însoțit de un coleg. Împreună parcurgeți traseul desemnat. 4. După parcurgerea cursei, inversați rolurile. 5. Cu ce dificultăți v-ați confruntat cînd ați realizat sarcina? 6. Cum v-ați simțit atunci cînd nu puteați vedea? 7. Cum a fost să-ți conduci partenerul? 	Simulare	10 minute

	<p>Discuție:</p> <p>Cum putem ajuta persoanele cu dizabilitate de vedere?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Oferă-i brațul tău persoanei care nu vede. 2. Permite persoanei cu dizabilități de vedere să-ți atingă mâinile și fața. Aceasta îl va ajuta să te cunoască mai bine. 3. Povestește-i despre obiectele și oamenii din jur. 4. Spune-i din timp despre schimbarea de direcție pe care trebuie să o facă: la stînga ori la dreapta, unde se află scara și cîte trepte sînt de urcat sau de coborît. 5. În cazul în care apar obstacole în cale, fă o scurtă pauză, înainte de a continua. <p>Activitate pentru acasă</p> <p>Comunică părinților și la 2 prieteni despre ceea ce ai făcut azi la lecție și ce te-a impresionat cel mai mult.</p>	Discuție	5 minute
--	---	----------	----------

3.2.5.Subiectul: Dizabilitatea fizică
Clasele de aplicație: a III și a IV a

Subcompetențe: Aplicarea unor reguli de conduită prin care se poate manifesta solidaritatea față de ceilalți

Obiective operaționale

- să recunoască în baza studiului de caz dizabilitatea fizică
- să aplice regulile de comportament moral-civic în diferite situații
- să conștientizeze necesitatea dirijării reacțiilor afective

DEMERS ACȚIONAL

ETAPA	ACTIVITĂȚI	STRATEGII DIDACTICE	TIMP
EVOCARE	<p><u>Activitatea 1</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Fiecare participant va primi chipul unei păpuși de hîrtie. Profesorul va cere elevilor să-și imagineze că păpușa de hîrtie este o versiune mică a chipului lor. 2. Copiii vor avea sarcina să deseneze fața păpușii, să confecționeze haine pentru păpușă, utilizînd materiale. 3. Elevii vor fixa păpușa pe un suport. 4. Copiii vor forma grupuri a cîte 3. În cadrul grupului, copiii se vor prezenta pe sine. 	Joc didactic	15 minute

	<p>5. După aceasta copiii vor forma un cerc. Fiind dispuși în cerc, copiii se vor prezenta pe sine răspunzând la următoarele întrebări:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cred că numele meu semnifică... Oameni cu același nume ca mine... - Oameni cu același prenume ca mine... - Ceea ce prefer eu este ..... - Mi-ar plăcea să fiu ..... - Jocul meu preferat este 		
REALIZAREA SENSULUI	<p>Activitatea 2</p> <p>Învățătorul oferă elevilor pentru lectură următorul text:</p> <p>Povestea lui Cristi Cristi are 8 ani. Din cauza unui tragic accident rutier, nu poate să meargă ca toți ceilalți copii și este imobilizat în căruciorul cu roțile. La școală, în pauze, joacă șah cu colegii de clasă, care i-au devenit și cei mai minunați prieteni din lume.</p> <p>Explicația învățătorului:</p> <p>Ce este dizabilitate fizică?</p> <p>Oamenii cu dizabilitate fizică, deși se deplasează cu dificultate, pot fi activi și independenți. De asemenea, se poate întâmpla să arate diferit de ceilalți oameni. Unii nu au o mână sau un picior, alții sînt de statură foarte mică sau au spinarea încovoiată. Mișcarea sau deplasarea în spațiu este una dintre dificultățile pe care le întâmpină aceste persoane.</p> <p>Învățătorul va menționa că datorită efortului depus, oamenii cu dizabilitate fizică reușesc să se afirme în viață.</p> <p>Se va descrie exemplul unei fetițe pe nume Alina, care s-a născut cu dizabilitate fizică și folosește scaunul rulant. Mama ei, profesoară de fizică, a îndrumat-o să învețe bine. Alina a ascultat de sfatul mamei sale, iar munca i-a fost răsplătită: astăzi ea este autoare a multor cărți pentru copii.</p> <p>Explicarea cuvîntului:</p> <p>Imobilizat: care nu se poate mișca.</p>	Lectura	5 minute
		Explicația	10 minute

REALIZAREA SENSULUI + REFLECȚIE	<p><u>Activitatea 3</u></p> <p>Lucru în echipă:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Legați o eșarfă astfel încât să vă imobilizeze brațul drept și scrieți pe tablă ce simțiți în momentul respectiv. 2. Legați o eșarfă sub genunchi, imobilizând picioarele, și deplasați-vă pînă la tablă. 3. Cum v-ați simțit cînd au apărut anumite bariere pentru realizarea sarcinilor ? 4. Cum poți ajuta aceste persoane să depășească obstacolele? <p><i>Cum putem ajuta persoanele cu dizabilitate fizică?</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nu fi mirat și nu-i arăta cu degetul cînd îi întâlnești. 2. Nu rîde de ei, mai ales cînd procedează altfel decît tine. 3. Încearcă să te împrietenești cu aceste persoane, să le zîmbești – toate acestea îi vor ajuta foarte mult în viață. <p>Activitate pentru acasă Comunică părinților și la 2 prieteni despre ceea ce ai făcut azi la lecție și ce te-a impresionat cel mai mult.</p>	Simulare	15 minute
--	---	----------	-----------

3.2.6.Subiectul: Dizabilitatea intelectuală

Clasele de aplicație: a III și a IV a

Subcompetențe: Aplicarea unor reguli de conduită prin care se poate manifesta solidaritatea față de ceilalți

Obiective operaționale

- să recunoască în baza studiului de caz dizabilitatea intelectuală
- să aplice regulile de comportament moral-civic în diferite situații
- să încurajeze fapte bune, comportament adecvat față de sine, cei apropiați, colegi

DEMERS ACȚIONAL

ETAPA	ACTIVITĂȚI	STRATEGII DIDACTICE	TIMP
EVOCARE	<p><u>Activitatea 1</u> Portretul chinezesc Elevii vor completa următoarele enunțuri: Dacă aș fi o floare... Dacă aș fi un animal... Dacă aș fi o culoare... Dacă aș fi o jucărie... Dacă aș fi un instrument muzical... Dacă aș fi o altă persoană... Elevii vor discuta în perechi despre calitățile personale.</p>	Jos didactic	10 minute
REALIZAREA SENSULUI	<p><u>Activitatea 2</u> Învățătorul oferă elevilor pentru lectură următorul text: Povestea Diane Diana s-a născut într-un sat din raionul Orhei. Dianeii îi place să meargă la școală, dar însușește cu greu temele și obosește destul de repede. De curînd a luat premiul I la un concurs de cîntece populare moldovenești. Explicația învățătorului:</p> <p><i>Ce este dizabilitatea intelectuală?</i> Oamenii cu dizabilități intelectuale pot dansa, cînta. Ei participă la competiții sportive și pot îndeplini multe alte activități. Ei întâmpină dificultăți de învățare, ascultare, scris, vorbit, citit și gîndire. Totodată se va menționa, că acești oameni pot face multe alte lucruri. Se va descrie cazul unei fetițe Veronica, care avea probleme de învățare. La școală unii dintre colegi o tratau cu răutate, punîndu-i porecle și făcînd haz pe seama ei. Fetița nu înțelegea de ce nimeni nu vrea să îi fie prieten. Deși acest lucru o supăra foarte tare, Veronica nu a renunțat la visul ei. Ea a fost întotdeauna o bună alergătoare și, după ce a absolvit școala, a decis să practice atletica ușoară, înscriindu-se într-o echipă sportivă. A început să alerge în fiecare zi și să participe la competiții. Munca a dat roade. Veronica a obținut locul II în topul celor mai bune 100 de femei la proba de alergare.</p>	Lectură	15 minute

DEMERS ACȚIONAL

ETAPA	ACTIVITĂȚI	STRATEGII DIDACTICE	TIMP
EVOCARE	<p><u>Activitatea 1</u> Linia vieții</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Învățătorul prezintă imaginea unui râu. Sînt descrise însușirile râului: adînc, îngust, lat etc. 2. Rîul este comparat cu viața omului: în viață avem momente plăcute și mai puțin plăcute. 3. Pe coli de hîrtie A4, elevii vor scrie momentele fericite și mai puțin fericite din viața lor folosind rîul ca metaforă. 4. Elevii vor face schimb cu desenele. 5. Elevii vor fi întrebați ce au învățat în cadrul jocului. 6. Profesorul va accentua, că în situații dificile putem apela la ajutorul prietenilor, oamenilor apropiați. 	Joc didactic	10 minute
REALIZAREA SENSULUI	<p><u>Activitatea 2</u> Învățătorul oferă elevilor pentru lectură următorul text: Ana, din cauza bolii, nu a fost niciodată la școală. Profesorii vin acasă la ea și o ajută să-și pregătească temele. Ea nu are prieteni și se simte singură. Părinții i-au dăruit o pisică, pe care Ana a îndrăgit-o foarte mult. Totuși, cel mai mult Ana își dorește să se joace cu copiii. Întrebări adresate elevilor:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Cu ce probleme se confruntă Ana? 2. De ce are nevoie Ana ca să simtă bine? 3. Ce poți face tu pentru Ana? 	Lectura Discuție	15 minute
	<p><u>Activitatea 3</u> Explicația învățătorului: Copiii cu dizabilități, la fel ca și semenii lor, au nevoie de dragoste, atenție, prietenie, familie, educație. Ei vor să frecventeze școala, să meargă în vizită la prieteni sau după cumpărături. Însă, din păcate, acești copii se confruntă uneori cu diverse probleme.</p>	Explicația	5 minute

DEMERS ACȚIONAL

ETAPA	ACTIVITĂȚI	STRATEGII DIDACTICE	TIMP
EVOCARÉ	<p><u>Activitatea 1</u> Se scrie pe tablă cuvântul COPIL</p> <p>Li se cere elevilor să numească activități pe care ei <u>au dreptul</u> să le facă acasă sau la școală. Fiecare răspuns se scrie pe tablă în jurul cuvântului COPIL.</p> <p>Li se cere apoi copiilor să numească activități pe care <u>trebuie</u> să le facă ei acasă sau la școală. Se scriu ideile astfel încât să poată fi grupate apoi pe drepturi și responsabilități.</p>	Ciorchinele	10 minute
REALIZAREA SENSULUI	<p><u>Activitatea 2</u> Explicația învățătorului Convenția privind Drepturile Copilului este o înțelegere comună între țările care și-au asumat obligațiunea de a respecta și proteja drepturile copiilor. În acest document sînt înscrise toate drepturile copilului. Copiii cu dizabilități, ca și ceilalți copii, au dreptul la educație, dreptul la odihnă și joacă, dreptul la familie, dreptul la un nume etc.</p>	Explicația	5 minute
	<p><u>Activitatea 3</u> Învățătorul oferă elevilor pentru lectură următorul text: Vasilică a împlinit 7 ani și visul său este să meargă neapărat la școală. El nu se poate mișca de sine stătător, de aceea folosește un scaun cu roțile. Bunica, care are grijă de el, i-a spus că nu va putea urma școala, deoarece ea se află la o distanță mare și nu dispune de rampe.</p> <p>Întrebări adresate elevilor:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ce drepturi ale lui Vasilică sînt încălcate? 2. Ce trebuie de făcut ca să fie respectate drepturile lui Vasilică? 3. În ce mod sînt respectate drepturile copilului în clasa și în școala voastră? 4. Ce putem face pentru copiii ale căror drepturi sînt neglijate? 5. Redactează o compunere pe tema: „Toți copiii sînt egali în drepturi”. <p>Explicarea cuvintelor: Neapărat: în mod necesar; cu orice preț, numai decît. Rampă: construcție care permite deplasarea în scaunul rulant</p>	Lectura Discuție dirijată	10 minute

<p>REALIZAREA SENSULUI + REFLECȚIE</p>	<p><u>Activitatea 4</u> Elevii sînt împărțiți în 5 grupe. Fiecare grup primește o povestioară care sugerează un drept al copilului și are sarcina de a reprezenta printr-un desen povestioara primită și de a-i da un titlu sugestiv:</p> <p><i>Grupa nr.1 primește următoarea povestioară:</i> Maria are o surioară nou-născută. Tatăl ei și mama au hotărît să-i dea numele Ana. Azi tata a adus certificatul de naștere al micuței. De acum familia lor mai are un membru: Ana Vasilache.</p> <p><i>Grupa nr. 2 primește următoarea povestioară:</i> Este prima zi de școală. Marin merge la școală cu ghiozanul plin de caiete. Doamna învățătoare îi va da manualele necesare și îl va ajuta să pătrundă în tainele minunate ale învățaturii.”</p> <p><i>Grupa nr.3 primește următoarea povestioară:</i> Alina este bolnavă. Are febră și tușește foarte tare. Părinții ei sînt tare îngrijorați. Tatăl fetei sună la Serviciul de ambulanță și solicită venirea unui medic. Salvarea sosește imediat. Doctorul o consultă pe fetiță și îi prescrie medicamentele necesare.</p> <p><i>Grupa nr. 4 primește următoarea povestioară:</i> După școală, Sorin și-a făcut temele. Acum el iese afară împreună cu prietenii săi. Și-a luat mingea și bicicleta. Se va bucura de frumusețea zilelor de primăvară.”</p> <p><i>Grupa nr. 5 primește următoarea povestioară:</i> „Azi în clasa noastră a venit un coleg nou. Se numește Mihai. El are o dizabilitate fizică și folosește scaunul rulant. Mihai este colegul nostru.”</p> <p>Elevii vor realiza desene. După terminarea acestuia, toate desenele sînt expuse în fața clasei.</p> <p>După afișarea desenelor fiecare grupă explică desenul realizat, precizînd dreptul sugerat de text și motivînd alegerea titlului.</p>	<p>Turul galeriei</p>	<p>20 minute</p>
---	---	-----------------------	------------------

	<p>La sfârșitul orei, după discutarea drepturilor și responsabilităților copiilor se revine la ideile menționate la începutul orei și se realizează conexiunile corespunzătoare. De la cuvântul COPIL se trag linii la acele activități care implică un drept al copilului (răspunsurile la întrebarea referitoare la ce au voie să facă). De la activitățile care implică drepturi se trag linii la activitățile care sugerează responsabilitățile corespunzătoare (răspunsurile la întrebarea referitoare la ce trebuie să facă). Toate activitățile vor fi încercuite pentru a se crea imaginea ciorchinului.</p> <p>Se concluzionează spunându-li-se elevilor că fiecare drept implică și responsabilități: atunci când primești trebuie să și dai ceva în schimb.</p>		
--	--	--	--

3.2.9.Subiectul: Cum să comunicăm pentru a fi ascultați, auziți, acceptați?
Clasele de aplicație: a III și a IV a

Subcompetențe: Prevenirea conflictelor care apar, deseori, ca urmare a diferențelor dintre persoane

Obiective operaționale

- să exerseze abilități de ascultare active a opiniilor celorlalți
- să conștientizeze necesitatea dirijării reacțiilor afective
- să demonstreze modele de comportament demne de urmat

DEMERS ACȚIONAL

ETAPA	ACTIVITĂȚI	STRATEGII DIDACTICE	TIMP
EVOCARE	<p><u>Activitatea 1</u> De multe ori, cuvintele nu ne sînt suficiente pentru a exprima ce simțim, trăim. Ați avut situații, cînd ați spus: <i>Nu pot să exprim în cuvinte ceea ce simt</i> sau <i>dimpotrivă: A fost suficient o privire și am înțeles tot.</i></p>	Discuții	5 minute
REALIZAREA SENSULUI	<p><u>Activitatea 2</u> Învățătorul oferă elevilor pentru lectură următorul text: Lectura textului Viorica la vîrsta de 3 ani a suferit arsuri la mîna dreaptă, iar după cîteva intervenții chirurgicale complicate, medicii au decis să-i amputeze mîna. De aceea părinții ei au hotărît ca fetița să învețe la o școală specială, alături de alți copii cu probleme comune.</p>	Lectura	5 minute

3.2.10. Subiectul: Dorințele unui copil

Subcompetențe: Aplicarea unor reguli de conduită prin care se poate manifesta solidaritatea față de ceilalți.

Obiective operaționale

- Să acționeze pentru respectarea drepturilor copilului;
- Să încurajeze fapte bune, comportament adecvat față de sine, cei apropiați, colegi;
- Dezvoltarea competențelor de comunicare, prin antrenarea participanților în activități interactive, de dezvoltare a creativității și gândirii critice.

DEMERS ACȚIONAL

ETAPA	ACTIVITĂȚI	STRATEGII DIDACTICE	TIMP
EVOCARE	Activitatea 1 Învățătorul va solicita elevilor să completeze fișa: Alfabetul „Punții pentru înțelegere”. Elevii vor nota în ordine alfabetică cuvinte legate de titlu cărții. Aceste cuvinte le pot găsi singuri sau pe baza unor discuții sau a unor imagini tematice.	Fișa 1. Joc didactic	10 minute
	Activitatea 2 Lectura textului Cățelul (Fișa nr.2). Discuție dirijată (De ce băiețelul a ales cățelușul șchiop? Ce calitate sufletească posedă băiețelul? Cum ai fi procedat tu?). Generalizări. Valorificarea teoriei inteligențelor multiple. Lucru în grup. <u>Notă:</u> se vor aplica în dependență de contingentul clasei de elevi. Sarcini: 1. Inteligența verbal-lingvistică Realizează un alt sfârșit al povestirii. 2. Inteligența logico-matematică Reprezintă printr-un grafic relația dintre băiețel și câine. 3. Inteligența muzical-ritmică Compune un cântecel scurt despre calitățile băiețelului. 4. Inteligența corporal-chinestezică Interpretează dialogul dintre vânzătoare și băiețel. 5. Inteligența vizual-spațială Reprezintă prin desen băiețelul și cățelușul. 6. Inteligența naturalistă Numește trei asemănări și trei deosebiri între tine și animalul preferat.	Fișa 2. Cățelul Fișe cu sarcini de activitate Resurse educaționale (cariocă, coală de hârtie A4)	15 minute 10 minute

Sugestie de completare

A	Asemănări, abilitate, Acceptare ajutor	Nume, naționalitate	N
B	Bunătate, bucurie	Om, onestitate, obligațiuni, odihnă	O
C	Coleg, clasă, Convenția privind Drepturile Copilului, comunitate	Prieten, pricepere, persoane, protecție	P
D	Deosebiri, dezvoltare, Diversitate, Dizabilitate	Răbdare, respect, responsabilitate	R
E	Educație, emoții, egali	Solidaritate, speranță,	S
F	Familie	Școală,	Ș
G	Gînduri	Trăsătură	T
H	Hotărît	Ținută, talent	Ț
I	Inimă, Îndatoriri, încredere, înțelegători	Unire	U
J	Joacă	Viață, Vis	V
K			X
L	Limbaaj	Zîmbet	Z
M	Mișcare, muncă	Diferiți, dar Egali !	!

Fișa 2

CĂȚELUL

În vitrina unui magazin de animale, era un afis:

„Cățeluși de vânzare“.

Un băiețel de 10 ani, intră și întreabă care-i prețul unui cățeluș. Vânzătorul îi răspunde că prețul este între 100 și 150 lei.

Băiețelul bagă mâna în buzunar scoate câteva monezi, numără 3 lei și întreabă:

– Aș putea vedea cățelușii?

Vânzătorul zîmbeste, fluieră și din magazin iese afară cățeaua, iar în urma ei 5 cățeluși frumoși.

Al șaselea cățeluș... rămase în urmă și nu se apropia!

Băiețelul întreabă:

– De ce cățelușul ăsta șchioapătă?

Omul îi răspunde că s-a născut cu o problemă la picior și va șchiopăta toată viața!

– Țasta-i cățelușul pe care-l doresc!, a spus băiețelul cu bucurie în glas.

– Dacă asta-i dorința ta, ți-l dau gratis!

Copilul s-a supărat și a răspuns:

– Nu-l vreau gratis, prețul lui e la fel ca și al celorlalți căței, îți voi da tot ce am la mine acum și în fiecare lună îți voi plăti 10 lei, pînă voi achita prețul lui întreg!

– Ești sigur că vrei acest cățeluș? Doar niciodată nu va putea fugi sau să se joace și să sară ca ceilalți!

Băiețelul s-a aplecat, și-a ridicat puțin pantalonul și i-a arătat vânzătorului aparatul de fier ce-i susținea piciorul strîmb.

– Nici eu nu pot alerga, de aceea acest cățeluș are nevoie de cineva care să-l înțeleagă!

Ochii vânzătorului s-au umplut de lacrimi cînd i-a spus copilului:

– Mă rog și sper ca fiecare cățeluș să aibă pe cineva care să-l iubească, așa cum tu îl vei iubi pe acest cățeluș!

În viață nu contează cine ești, contează ca cineva să te prețuiască și să te iubească necondiționat!

Fișa nr. 3 desen

BIBLIOGRAFIE

1. Curriculum la Dirigenție, Clasele I-IV, Chișinău, 2007
2. Curriculum la disciplina Educație civică, clasele I-XII, Chișinău, 2009
3. Csorba Diana, Școala pentru diversitate, Școala pentru toți, Fundamentele psihopedagogiei speciale, www.unibuc.ro
4. Ghid de implementare a curriculumului modernizat pentru treapta primară, Chișinău, 2011 (autori: Cara Angela, Niculcea Tatiana)
5. Ghid metoologic de aplicare a Proramelor școlare pentru disciplina opțională Educația pentru sănătate clasele I-aXII) (coordonatori program: Ioan Leon Naroși, Daniela Călugăru), Editura Bistrița, 2005
6. Ioan Leon Naroși, Rodica Diana Cherciu Catalina Chendea (coordonatori), Programul național de educație pentru cetățenie democratică, Ministerul Educației și Cercetării, UNICEF – reprezentan.a in Romania, 2004
7. Making School Inclusive, How change can happen, Save the children s experience, 2008
8. Non-formal Education Manual, Aflatoun Social and Financial Education, 2010
9. Rolf Gollob, Peter Krapf, O examinare a drepturilor copilului, Planuri de lecție pentru școlile elementare
10. Stanciu M, Șciopu M (coordonatori), Deschideri europene, Ediție specială, nr. 1, 2005
11. Vărășmaș T, *Învățământul integrat și / sau incluziv pentru copiii cu cerințe educative speciale*, Ed. Aramis, București, 2001

